

EDITORIAL

Pasabton si Marcos sa maduguon nga krimen sa inaway

Lubos nga binuang ang ginhimo nga pag-inagurar ni Marcos sa pagpulong sang Asia-Pacific Regional Conference on International Humanitarian Law (IHL ukon internasyunal nga makatawo nga layi) sa Makati City sadtong Agosto 11-14. Sa atubang sang mga tiglawas sang lain-lain nga mga pungsod, nagpakuno-kuno si Marcos nga mabuot kag nagatuman sa mga prinsipyo kag pagsulundan sang IHL. Garapalan nga nagbinutig si Marcos agud tabunan ang duguon nga rekord sang iya rehimen sa pagsabwag sang terorismo sang estado kag pagsulong sang patarasak nga gyera batuk sa pumuluyo.

Samtang ginahiwat ang kumpanya sa Makati, nagpalupad ang Armed Forces of the Philippines (AFP) sang mga *jetfighter* sadtong kaagahon sang Agosto 13 kag naghulog sang pila ka 500-libra nga bomba sa probinsya sang Bukidnon. Gintay-og sang mga ini ang mga bukid kag mga kaiping nga mga komunidad sang mga Lumad kag mangunguma sa Barangay Dumalaguing sa

banwa sang Impasug-ong.

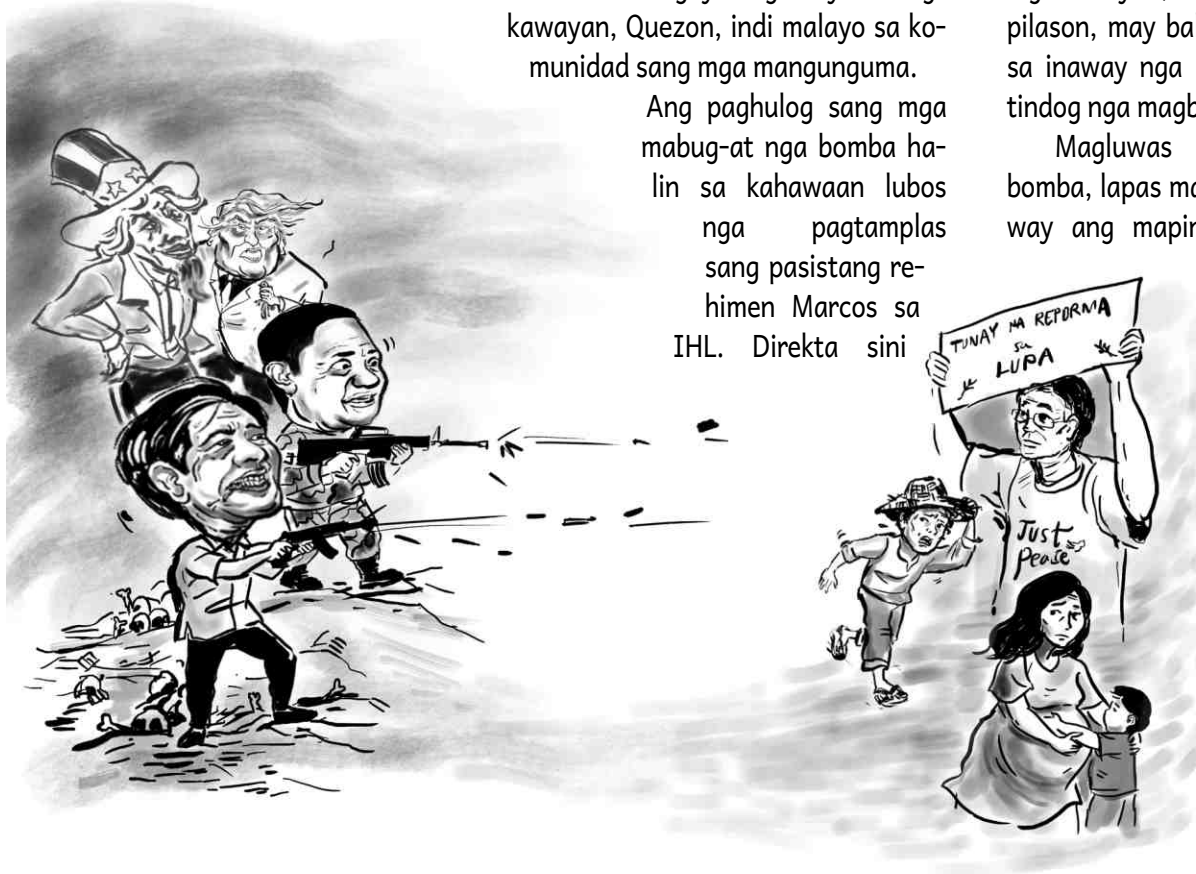
Pila ka adlaw antes sini, mga mabug-at nga bomba man ang nagtay-og sa kadutaan sang Barangay San Isidro, sa Las Navas, Northern Samar, nga ginhulog sang AFP sang alas-2 sang kaagahon, indi malayo sa komunidad sang mga tumandok nga Mamanwa sa lugar. Sang kaagahon man sang Agosto 2, mga mabug-at nga bomba man ang ginhulog sang AFP sa Barangay Maguibay sa Tagkawayan, Quezon, indi malayo sa komunidad sang mga mangunguma.

Ang paghulog sang mga mabug-at nga bomba halin sa kahawaan lubos nga pagtampas sang pasistang rehimen Marcos sa IHL. Direkta sini

nga ginabutang sa peligro ang kabuhi sang mga sibilyan. Ginawasak kag ginahiluan ang kadutaan kag kagulangan nga ginakuhaan sang palangabuhian kag iban pa nga rekursong mga tumandok. Dala sini ang madalom nga troma kag kahadlok sa mga komunidad. Taliw-as man ini sa layi nga nagadumili sa sobra-sobra nga pangdugmok nga mga hinganiban nga nagatuga sang malaparan nga kahalitan.

Ang IHL ukon mga layi sa gyera bugkos sang mga pagsulundan kag protokol sa kondukta sang armadong kagamo. Mayor nga nakatutok ini sa pagrespeto sa mga kinamatarung, kag pag-protektar sa kaayuhan kag interes sang mga tawo nga indi kabahin ukon indi kabahin sa inaway: mga sibilyan, subongman ang mga pilason, may balatian kag mga bihag sa inaway nga lunsay wala na sang tindog nga magbato.

Magluwas sa paghulog sang bomba, lapas man sa mga layi sa inaway ang mapintas nga pagkontrol sang AFP sa mga sibilyan nga komunidad, pagblokeyo sa pagkaon kag komersyo, pwersa nga pagpalayas kag konsentrasyon sa mga *evacuation center*, pagdeklarar nga "no man's land" sang ila mga barangay, pagdumili nga magtrabaho sa uma kag kaingin,

Lubos nga pagtapak man sa mga layi sa inaway ang hungod nga pagpatay sa mga rebolusyonaryo kag mga *hors de combat* (mga hangaway

Ginasulsolan, ginapundohan kag
gina-armasan sang imperyalistang

Apang bisan ano pa ka singki kag ka lapad ang kapintas nga ginasabwag sang rehimen US-Marcos, magabangon ang pumuluyo agud pangapi- nan ang ila mga kaayuhan, mga kina- matarung, kabuhi kag palangabuhian. Sa pagpamuno sang Partido kag ka- timbang ang Bagong Hukbong Ba- yan,indi matay-og ang pumuluyo sa ila pakig-away. Indi bisan san-o man mapudpod ang ila determinasyon nga isulong ang paghimakas para sa pungsodnon nga demokrasya.

 ANG Bayan Tuig LVI No. 16 Agosto 21, 2025 Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.	Kaundan Editorial: Pasabton si Marcos sa mga maduguon nga krimen sa inaway 1 Marcos, AFP, nahuy-an sa mga aksyon sang BHB 3 Mga protesta 3 Negosasyon sa bag-o nga CBA, nasira sang 2 ka unyon 3 <i>Hors de combat</i> sa Mindoro hungod nga ginpatay 4 Untaton ang henosidyo sa Palestine 4 <i>Decommissioning</i> sang BIAF, ginpauntat sang MILF 4 Pagbasura sa mga kaso 5 Badyet 2026: Korapsyon kag pasismo 6 Nagasingki nga agresyon sang mga plantasyon 7 Sa malip-ot nga pulong 8 Direkta nga pagsakop sang US-Israel sa Gaza 9 Pumuluyong Koreano batuk sa imperyalismong US 10
Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas	
 ang.bayan@cpp.ph	

Marcos kag AFP, nahuy-an sa asod-asod nga armadong aksyon sang BHB

DAKO NGA TAMPA sa nawong sang rehimen US-Marcos kag mga opisyal sang Armed Forces of the Philippines (AFP) ang asod-asod nga armadong aksyon sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa pila ka mga probinsya sa pungsod. Sunod ini sa pahayag sang rehimen nga "wala na sang grupong gerilya" sadtong Hulyo sa ika-4 nga SONA.

Sadtong Agosto 12, tatlo ka soldado lakip ang isa ka kapitan sang 1st Scout Ranger Regiment sa idalum sang 203rd IBde ang napatay sa ikaduha nga inaway sa adlaw nga ini sa tunga BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) kag militar sa Barangay Lantuyang 2, Baco, Oriental Mindoro. Naigo sa ulo kag gilayon nga napatay ang lider sang yunit nga si Capt. Marky John Alberto. Tatlo ka pasista nga soldado pa ang napilasan.

Pila ka adlaw antes sini, isa ka soldado sang 203rd IBde ang napatay sang BHB-Mindoro sa aktibo nga depensa batuk sa naga-atake nga yunit sang kaaway sa Barangay Mangangan 2 sa Baco sadtong Agosto 9 sang aga.

Sa Quezon, ginpaulanan sang bala sang isa ka yunit sang BHB-Quezon (Apolonio Mendoza Command) ang isa ka bag-ong tukod nga kampo militar sang 85th IB sa Barangay Cogorin Ibaba, Lopez sadtong Agosto 2. Ginpatigayon sang yunit ang pagpangharas sang alas-7:30 sang gab-i.

Ginkalipay sang pumuluyo sang Quezon ang pag-atake tungod luyag nila nga pasabton sa mga krimen ang berdugo nga batalyon kag mahatagan sang hustisya ang ila mga biktima nga mangunguma.

Sa Capi, ginpaslaw sang BHB-Central Panay (Jose Percival Estocada Jr Command) ang pag-atake sang 12th IB batuk sa isa sini ka yunit sa dulunan sang Barangay Artuz kag Barangay Aperio sa banwa sang Tapaz sadtong Hulyo 19. Aktibo nga nakadepensa ang hangaway sang banwa batuk sa tropa sang militar paagi sa gilayon nga paghanda kag paglunsar sang kontra-atake.

"Sa kakibot sang militar, daw mga idobuang sila nga patarasak nga pagpalupok," suno sa BHB-Central Panay. Agud tabunan ang ila pagkalutos, naghimo-himo sang estorya ang 12th IB, kaupod ang 3rd ID, sang himo-himo nila nga kadalagan batuk sa BHB.

Itib-ong ang IHL, pasabton si Marcos. Ginatos ang nagmartsa padulong sa Mendiola sa Manila sadtong Agosto 19 para dumdumon ang ika-76 nga anibersaryo sang International Humanitarian Law (IHL) kag pasabton ang rehimen US-Marcos sa seryoso nga paglapas sini sa amo nga pagsulundan. Ginpakamalaut man nila ang National Action Plan for Unity, Peace and Development (NAP-UPD) sang rehimen nga gintawag nila "pungsodnon nga plano para sa terorismo sang estado."

Sadtong Agosto 13, ginsulong sang mga progresibong grupo ang Asia-Pacific Regional Conference on IHL nga sadto ginahiwat sa Makati City. Ginpakamalaut nila ang pagpanguna sa kumperensya sang rehimen Marcos nga gintawag nila nga numero uno nga tiglapas sang IHL sa pungsod. Isa ka adlaw antes sini, nagtililipon ang mga estudyante sa UP Diliman agud dumdumon ang Adlaw sang IHL kag ginbuyagyag ang seryoso nga paglapas sang rehimen Marcos diri, lakip sa mga tumandok nga pumuluyo.

Baliskaron ang desisyon. Nagkadto ang mga progresibo nga organisasyon sa Korte Suprema sadtong Agosto 12 agud igiit nga baliskaron sini ang desisyon nga nagbasura sa *impeachment complaint* batuk kay Sara Duterte nga ginpasa sang Kongreso sa Senado.

Batuk sa demolisyon sa Smokey Mountain. Nagprotesta sa atubang sang Manila City Hall ang mga residente sang Smokey Mountain sadtong Agosto 18 para igiit sa alkalde sang syudad nga si Isko Moreno nga makipag-dayalogo sa ila tungod sa mga pamahog sang pagpalayas sa ila komunidad. Ginpatigayon ang demolisyon para sa 100 megawatt nga Waste-to-Energy (WTE) Incineration Plant nga gintukod sa lugar.

Negosasyon sa bag-o nga CBA, ginsira sang 2 ka unyon

DUHA KA UNYON ang madinalag-on nga nagpinal sang ila matag collective bargaining agreement (CBA) sadtong Hulyo kag Agosto.

Gin-anunsyo sang Unyon sang mga Panadero sa Gardenia Bakeries Philippines Inc.(UPGBPI-OLALIA-KMU) ang kadalagan sa ila pakig-negosasyon para sa bag-o nga CBA sadtong Hulyo 18.

Naagum sang unyon ang ₱70 dugang nga sweldo kada tuig para sa masunod nga tatlo ka tuig, dugang nga ₱0.50 sa *seniority pay*, ₱20,000 *signing bonus*, ₱7,500 nga *lump sum*, ₱80 *meal allowance* nga may dugang nga ₱35 kon obertaym, kag dugang nga "leave credits" para sa mga mamumugon nga masobra na 15 ka tuig sa pabrika.

Naduso man sang unyon ang manedsment nga ihatag sa mga mamumugon ang dugang nga sweldo (retroactive) para sa mga bulan sang Oktobre 2024 tubtob Hunyo subong nga tuig.

Samtang, gin-anunsyo sadtong Agosto 13 sang University Hotel Worker's Union-KMU NCR nga napirmahan man ang bag-o nga CBA sa tunga sini kag sang manedsment sang hotel sa sulod sang University of the Philippines-Diliman sa Quezon City.

Pila sa nadaog pa sa CBA ang dugang nga benepisyo kag alawans nga makabulig sa pang-adlaw-adlaw nga kinahanglanon sang mga mamumugon.

Hors de combat sa Mindoro, hungod nga ginpatay

Giindakop kag hungod nga ginpatay sang mga elemento sang 1st IB kag 203rd IBde si Ising Domingo (Ka Mutya), isa ka *hors de combat* nga Pulang hangaway, sadtong Agosto 7 sa Barangay Happy Valley, Roxas, Oriental Mindoro. Nagasag-ob siya sang tubig sang nadakop kag ginpaidalum sa tortyur nga wala sang makuha nga impormasyon sa iya ang mga berdugo.

Sa kamot sang amo nga yunit militar, nakaagum sang pagpang-ipit kag pagpang-haras ang grupo sang Karapatan-Southern Tagalog nga naglunsar sang independyente nga *fact-finding mission* sa banwa sang Roxas sadtong Agosto 9-11. Ginhadlok kag ginharas sang mga soldado ang malinong nga protesta kag piket sang tim sa atubang sang punerarya kon diin nahamyang ang bangkay sang mga napatay.

Sunod sini, gin-report sang grupo ang pagkawat kag pagpalagyo sang mga soldado sang 203rd IBde sa mga bangkay nanday Ka Mutya, kag isa pa ka Pulang hangaway nga napatay sa inaway nga si Jomari Palomar (Ka Jonnel), sa tungang gab-i. Nabuyagyag man sa imbestigasyon ang pagluntad sang paghari militar sa sibilyan nga gobyerno sang Roxas.

Sadtong nagligad nga semana, pilit nga ginpalayas sang mga soldado ang kapin sa 1,000 ka pamilya halin sa mga barangay sang Lantuyang, San Ignacio, Bayanan, kag Bangkatan sa Baco, Oriental Mindoro. Ginpatigayon ini sang militar para i-sona ang mga residente sunod sang mga inaway sa BHB sadtong Agosto 12 sa Baco. Gin-perwisyo kag gingamo ang adlaw-adlaw nga kabuhi sang masa.

Pagpangbomba. Sadtong Agosto 2, nagpatigayon sang *aerial bombing* kag pag-istraping ang 201st IBde sa kagulangan nga dulunan sang Tagkawayan, Quezon kag Labo, Camarines Norte. Sabat ini sang militar sa natabo nga engkwentro sa BHB sang adlaw nga ini. Lubos nga gingamo sang pagpangbomba sang AFP ang malinong nga komunidad sang mga residente.

Nakaagi sang pagpang-ipit halin sa pulis kag militar ang grupo sang Tanggol Quezon nga nagpatigayon sang *fact-finding mission* angot sa mga pagpangbomba sang militar sa probinsya. Tuyo nila nga hibaluon ang kahimtangan sang sibilyan nga populasyon sa atubang sang ginpasingki nga operasyon kombatan kag paghari militar.

Pagdakop. Sa wala sang maathag nga rason, gindakop sang 77th IB ang mga mangunguma nga sanday Belmar Garvida kag Ferdinand Bangngad (Willy) sa Sityo Salicsic, Barangay Dampig, Pagudpud, Ilocos Norte sadtong Agosto 11 sang gab-i. Pagkatapos ang pila ka oras, ginbalik sang mga soldado sa komunidad si Garyida samtang nabilin sa kustodiya sang militar si Bangngad. Masami nga nagaagum sang pagpanilag, pagpang-ipit kag intimidasyon ang mga biktima kag ang tribo sa lugar tungod sa ila panindugan batuk sa proyektong Cabacanan Dam.

Untaton ang henosidyo sa Palestine

SEPARADO NGA MGA protesta ang ginlunsar sang mga grupo nga Moro kag Pilipino para hugot nga pakalamauton ang pagsingki sang henosidyo sang US-Israel sa Gaza sining nagligad nga mga semana kag ginpanawagan ang gilayon nga pag-untat sang mga atake, igiit ang pagpasulod sang ayuda kag kahilwayan para sa mga Palestino.

Sadtong Agosto 15, naglab-ot sa 1,300 ka Moro sa Marawi City ang nagtipon para sa isa ka "malinong nga pag-ugyon kag demonstrasyon masa para sa Gaza." Nagmartsa sila halin sa Masjed Bato padulong sa Sari-manok Stadium sa Ground Zero sang syudad, ang lugar nga ginpulbos sang grabe nga pagpangbomba sang rehimen Duterte kag Armed Forces of the Philippines (AFP) sadtong 2017. Ginpaanggid nila ang pagwasak sang AFP sa ila syudad sa ginahimo nga pagpangbomba subong sang pwersa sang US-Israel sa Gaza. Antes sini, may "walk for peace" sa syudad sadtong Agosto 9.

Sadto man Agosto 9, nagpatigayon sang indignation rally ang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), Moro-Christian Peoples Alliance kag Philippine-Palestine Friendship Association sa Quezon City para pakamalauton ang pagpasar sang gabinete sang Israel sang desisyon nga direkta na nga sakupon sang militar sini ang Gaza.

Sadto man Agosto 13, nagprotesta ang mga mamalitha, grupo sang pamatan-on kag midya sa sulod sang University of the Philippines sa Diliman, Quezon City para pakamalauton ang panibag-o nga kaso sang pagpamatay sang US-Israel sa mamalitha sa Palestine.

Mga hangaway sang MILF, ginmanduan nga indi magsulod sa decommissioning sang GRP

GINMANDUAN SANG Moro Islamic Liberation Front (MILF) ang tanan nga mga hangaway sang Bangsamoro Islamic Armed Forces kag iban pa nga ahensya nga hugot magsunod sa resolusyon sang Komite Sentral sang MILF nga nagasuspende sang implementasyon sang proseso sang pag-dekomisyon sang BIAF. Nagpaguwa ini sang bag-o nga memorandum sadtong Agosto 16 kon diin ginamando sini sa tanan nga kumander kag ikaduha nga kumander sang larangan, pinuno sang iban nga ahensya kag ila mga tiglawas nga indi magpakigbahin sa ano man nga aktibidad para sa *decommissioning* ukon normalisasyon nga *unilateral* nga gin-organisa sang Gobyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP) nga wala sang pasiuna nga pagpahanugot ukon otorisasyon halin sa tsirman sang MILF.

Paandam sang mando, ang indi pagsunod kabigon nga "seryoso nga paglapas sa disiplina sang kumand" kag sin-o man nga indi magtuman posible nga mag-atubang sa aksyon administratibo kag pagdisiplina. Ginsuspende sang MILF ang proseso sang *decommissioning* tungod sa kapalpakang sang GRP nga tumanon ang madamo nga probisyon nga dapat kadungan sini.

Himo-himo nga mga kaso batuk sa mga bilanggong pulitikal, asod-asod nga ginbasura

Sining nagligad nga mga semana, asod-asod nga ginbasura ang himo-himo nga mga kaso batuk sa 18 ka bilanggong pulitikal. Pito sa ila ang nahilway na. Ginpamatud-an sini nga ang ginaatubang nila nga mga kaso himo-himo kag wala sang basehan. Tuyo lang sini nga ipiton kag malawigon sila nga prisohon sa mga prisohan.

Sadtong Agosto 14, nahilway ang konsultant sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) nga si Renante Gamara kag mga mamumugon kag aktibista nga sanday Diony Borre kag Raul Razo. Sunod ini sang pamatbat sa ila nga wala sang kasalanan, kaupod ang duha ka iban pa nga sila Tirso Alcantara, konsultant sang NDFP, kag organisador sang mangu nguma nga si Dionisio Almonte, sa mga kaso nga *kidnapping* may kaang-tanan sa pagpatay kag paslaw nga pagpatay.

Ginapasibangdan sila nga imbolbado sa pagkidnap kag pagpatay sa isa ka soldado kag paslaw nga pagpatay sa isa ka "anay rebelde" sa Mauban, Quezon nga natabo sadtong Mayo 2007.

Sang Agosto 14 man, nahilway sanday anay UP Student Regent Desiree Jaranilla-Patun-og kag organisador sang mangunguma nga si Maria Theresa Buscayno pagkatapos nga ibasura sang korte ang kaso nga *illegal possession of firearms and explosives* nga ginpasaka sa ila kag nanday Andres Ely kag Oliver Millo. Sila ang ginatawag nga Mexico 4. Ginbasura ang kaso tungod sa kawad-on sang nagakaigo nga ebidensya. Nagapabilin nga nabilanggo sanday Millo kag Ely tungod sa mga kaso nga ginaatubang pa sa mga korte sa Nueva Ecija kag Zambales.

Sadtong Agosto 6, ginbasura sang isa ka korte sa Taguig City ang kaso sang *illegal possession of firearms and ammunition* batuk sa lima ka bilanggong pulitikal nga ginatawag nga Sta. Cruz 5. Ang lima ginalakipan sang konsultant sang NDFP nga si Adelberto Silva, Ireneo Atadero, Hedda Calderon, Edisel Legaspi kag Julio Lusiana. Suno sa

korte, indi bastante ang ebidensya kag makaduluda ang pamaagi sang pagkuha sang "ebidensya" batuk sa ila. Nahilway na sanday Atadero kag Lusiana, samtang una na nga nakapyansa si Calderon sadtong Hunyo 2019. Nagapabilin nga nabilanggo sanday Silva kag Legaspi sa iban pa nga ginaatubang nga kaso nga pagpatay.

Sadto man Agosto 6, nagpaguwa sang desisyon ang isa ka korte sa Don Carlos, Bukidnon para sa "provisional dismissal" sa kaso nga tuyo nga pagpatay kag pagpatay batuk kay Charisse "Chaba" Bañez kag Arjie Dadizon, duha sa Agusan 6. May kaangot ang kaso sa isa ka ginasing engkwentro sa tunga sang BHB kag militar sadtong 2022. Na-report man subong nga bulan ang "provisional dismissal" sa kaso nga *attempted homicide* batuk kay Louvaine Espina sa Davao Oriental.

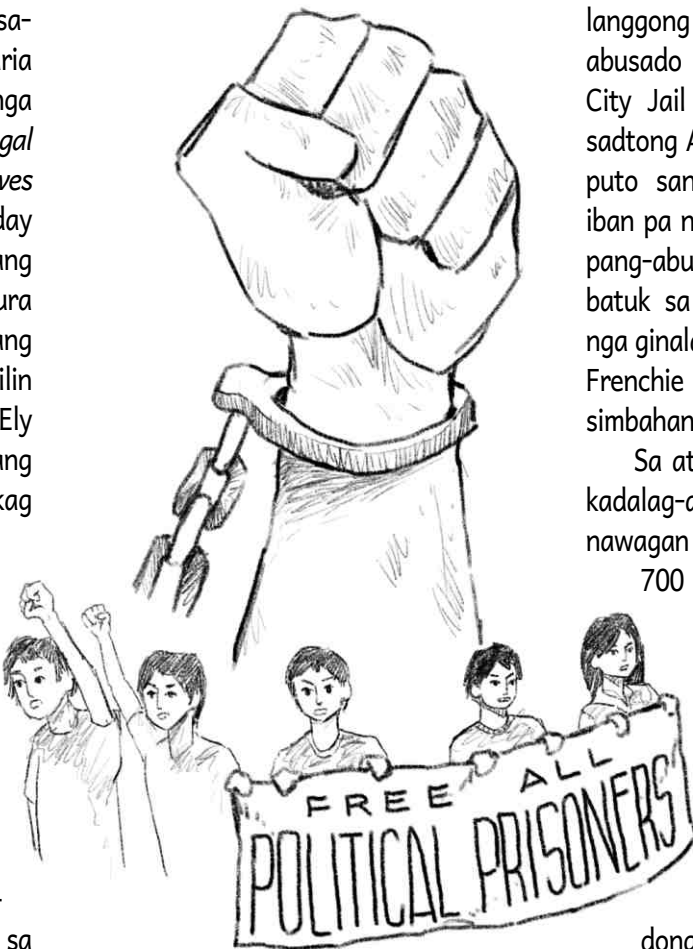
Magluwas nanday Bañez, Dadizon kag Espina, ginabug-os ang Agusan 6 nanday Ronnie Igloria, Larry Montero kag Grace "Nik-nik" Man-aning. Nagabyahe sila sadtong Hunyo 13 halin sa Monkayo sa Davao De Oro sang banggaan ang ila salakyan sa isa ka tsek-poynt kag gindakop.

Sadtong Agosto 4, ginbasura sang korte sa Cagayan ang kaso nga paslaw nga pagpatay batuk kay Myrna Cruz-Abraham. Ginaresto si Abraham sadtong Enero 27 samtang kaupod ang iya pamilya sa isa ka *mall* sa San Miguel, Bulacan. Nahilway siya isa ka semana pagkatapos magpyansa.

Sa isa ka resolusyon sadtong Mayo 29, ginbasura sang Department of Justice ang asunto nga "terrorism financing" nga ginpasaka sang mga pwersa sang estado batuk kay Myrna Zapanta. Si Zapanta isa ka tawong simbahan kag tigtib-ong sang kinamatarung sang mga mangunguma. Wala sang bastante nga ebidensya nga nagapamatuod sa akusasyon nga naga-pondo siya sa BHB.

Kadalag-an man para sa mga bilanggong pulitikal ang pagkakas sa abusado nga *warden* sang Tacloban City Jail nga si J/Insp Eva Naputo sadtong Agosto 16. Ginreklamo si Naputo sang Altermidya Network kag iban pa nga grupo tungod sa iya pagpang-abuso sa mga bilanggo, ilabi na batuk sa ginatawag nga Tacloban 5 nga ginalakipan sang mamalitha nga si Frenchie Mae Cumpio, kag tawong-simbahan nga si Marielle Domequil.

Sa atubang sang pila ka ligal nga kadalag-an nga ini, padayon ang panawagan para hilwayon ang masobra 700 ka bilanggong pulitikal sa pungsod nga nagaantus sang tuman ka dugay nga detensyon tungod sa mahinay nga pag-idog sang mga pagbista sa reaksyonaryong korte kag mga taktika sa pagpaatrasar sang rehimen Marcos kag armadong pwersa sini.

Badyet 2026: Badyet pangbayad-utang, para sa korapsyon kag pasismo

Wala sang kinalain ang katuyuan kag tum-ok sang pungsodhon nga badyet para sa 2026 sa badyet sang nagligad nga tuig. Nagatum-ok pa gihapon ini sa pagbayad sang utang, pagpahabok sa mga burukrata-kapitalista kag kahimbon nila nga mga burgesya kumprador, kag pagwaldas sang higante nga pasista nga makinarya sang estado.

Sa balor nga ₱6.79 trilyon, mas dako sang 7.4% ang ginsumiter nga 2026 National Expenditure Program ni Ferdinand Marcos Jr kumparar sa badyet sa 2025. Pinakadako nga bahin sini, ukon masobra ₱2 trilyon, bayad sa utang. Ang ₱950 bilyon sini para lang sa interes, nga mas mataas sang ₱102 bilyon kon ikumparar sa subong nga tuig. Yara sa ₱1.1 trilyon ang nakatalana nga bayad para sa prinsipal sang utang. Sa idalum ni Marcos, nadugangan sang ₱3.26 trilyon ang utang sang Pilipinas, nga yara sa ₱17.27 trilyon na sadtong Hunyo. Malala pa, magapangutang naman si Marcos sang ₱2.68 trilyon para pun-an ang depisito ukon kakulangan sa badyet.

Kaangay sang nagligad, dako nga bahin sang badyet, ukon ₱1.56 trilyon, para sa mga engrande nga proyekto imprastruktura, kadam-an mga karsada kag sistema sang transportasyon. Napaidalum ang mga proyekto nga ini sa programa nga Public-Private Partnership, nga subong kabahin na ang Luzon Economic Corridor nga natalana nga gastuhan sang mga utang

halin sa US kag Japan. Dala sang grandyoso nga mga

proyekto nga ini ang malaparan nga pagpalayas, pag-agaw sang palangabuhian kag pagwasak sang kapalibutan.

Kabahin man sang badyet pang-imprastruktura ang ₱274.9 bilyon para sa mga proyektong “flood control.” Taliw-as sa buladas ni Marcos nga “mahuya naman” ang mga imbolbado sa palpak nga mga proyekto nga ini, padayon niya nga ginabubuan ang mga ini sang pondo. Halin 2022 tubtob 2025, nagtigana si Marcos sang ₱545 bilyon para diri.

Ginapahambog sang rehimen ang pagsaka sang pondo para sa edukasyon, ikaayong lawas kag pabalay, apang tuman ka kulang pa gihapon ini para sa kinahanglanon sang sektor. Nagsaka sang 18.9% padulong sa ₱928.52 bilyon ang badyet sang Department of Education, apang halos para lang ini sa isa ka hugna nga dugang nga alawans nga ginapakigbato sang mga manunudlo (halin ₱5,000 padulong ₱10,000). Wala sang dugang nga badyet para ipasaka ang ila sweldo sa makabuhi nga lebel, sa konstruksyon sang bag-o nga mga klasrum, dugang nga manunudlo kag personel nga ginakabig nga aspeto sang manubo nga kalidad sang edukasyon kag paantus sa mga manunudlo, ginikanan kag estudyante. Tuman ka kulang ang badyet para gastuhan ang libre nga edukasyon sa kolehiyo.

Samtang, nagsaka sang 87.9% ang badyet sang Department of National Defense kumparar sa masobra ₱378.89 bilyon sa subong nga tuig padulong sa ₱430.9 bilyon sa 2026. Halos 200% nga mas dako ini sa badyet nga ₱221.6 bilyon sadtong 2022. Imbes nga padakuon ang pondo para sa mga sandigan nga serbisyo, iwaldas na naman ang pondo sang Armed Forces of the Philippines sa pagpakaayo sang mga kampo militar para sa gamit sang mga Amerikano nga tropa kag pagbakal sang mga gamit kag salakyan panggyera. Sandig ini sa estratehikong plano sang US nga gamiton ang AFP sa ginahandaan sini nga gyera batuk sa pareho nga imperyalistang China.

Wala ginbungkag, kundi mas pa nga ginpabaskog sang rehimen ang NTF-Elcac nga gintiganaan sini sang ₱8.1 bilyong nga pondo para sabton ang ₱10 milyon kada “cleared” nga baryo sa idalum sang Barangay Development Program ukon BDP. Mas nga dako ini sang 314% nga gintalana sa ahensya sang 2025. Hungod nga ginpanubo ang alokasyon sang ahensya sa 2025 pagkatapos nga mabuyagyag sa pag-hearing sa Kongreso nga wala mi isa sa 885 ka proyekto nga ginpaidalum sa BDP ang nakumpleto sadtong 2024. Lapnagon ang mga report kaangot sa indi tapos nga mga dalan kag indi santo nga mga proyekto para sa palangabuhian sang BDP. Ang malala, ginagamit sang militar ang programa agud ipaidalum sa pagpangsona ang mga barangay, pwersa nga “magsungka” ang mga residente, ipiton ang ila palangabuhian kag sumpuon ang ila mga kinamatarung.

Wala nagpaulihi si Marcos sa tungaay sa kaban sang banwa. Nagtigana siya para sa kaugalingon sang ₱4.6 bilyon nga confidential and intelligence fund (CIF), katunga sa kabugosan nga CIF nga napasulod sa badyet. Nagtalana man siya sang ₱1 bilyon para sa mga byahe sa guwa sang pungsod para sa iya, iya pamilya kag mga alipures.

AB

Nagasingki nga agresyon sang mga komersyal nga plantasyon sa idalum sang rehimen US-Marcos

Patarasak ang pagpalapad sang mga komersyal nga plantasyon sa idalum sang rehimen US-Marcos nga nagapang-agaw sang duta kag palangabuhian sang mga mangunguma, mamumugon sa uma kag mga tumandok sa lain-lain nga bahin sang pungsod.

Sadtong Agosto 3, gin-anunsyo sang Department of Agriculture (DA) ang pagbug-os sang Joint Memorandum Circular nga ginalakipan sang 38 ka pungsodnon nga ahensya sang gobyerno agud padasigon ang pag-aprubar sa mga ginatawag nga estratehiko nga pangapital sa sektor sang agrikultura kag pagpangisda. Nakatum-ok ang DA sa pagpadamo sang gina-eksport nga produkto nga mataas ang balor kaangay sang palm oil, saging, pinya, kakaw, kape, kawayan, goma kag iban pa, kag pagpalapad sang mga kadutaan nga pwede saku-pon sang mga korporasyon para sa ila plantasyon paagi sa “industry road maps” ukon plano sa pagpauswag sa produksyon.

Pagkatapos nga pirmahan ni Marcos ang bag-o nga layi nga magapahanugot sa 99-tuig nga pagpa-arkila sang duta sa mga dumuluong nga korporasyon, pat-od nga magadamo pa ang mga plantasyon nga itukod sa pungsod. Mas nga mawad-an sang seguridad sa pagkaon ang pungsod tungod sa nagagamay nga nagagamay nga ginatalana para sa produksyon sang humay, utanon kag iban pa nga pagkaon, dugang pa sa lapnagon nga pagbaylo-gamit sang duta para sa *real estate* kag engrande kag maki-dumuluong nga imprastruktura.

Agresibo nga gina-agawan kag ginadingutan ang mga mangunguma kag tumandok sang duta nga matamnan. Madamo sa ila ang ginatabog sa mga interyor kag nagakapilitan nga magsulod sa lain-lain nga palangabuhian. Ang iban ginahimo nga kontraktwal nga mamumugon sang mga korporasyon nga nagagaw sang ila duta. Lakip ang mga mamumugon sa mga plantasyon ang nagabaton

sang pinakanubo nga sweldo.

Paglapad sang mga plantasyon

Ang Pilipinas ang ikatatlo nga pinakadako nga tig-eksport sang saging sa kalibutan. Yara sa 450,000 ka ektarya ang kabug-osang mga plantasyon sang saging sa pungsod. Pinakadako sa mga ini ang Dole Philippines nga may 20,000 ka ektarya nga plantasyon sa Davao kag Bukidnon. May plano ini nga palaparon sang 12,000 ka ektarya ang plantasyon sini sa masunod nga panahon. Ang iban pa nga dalagko nga plantasyon amo ang sa Tagum Agricultural Development Company sa Panabo, Davao City, Sumifru Corp., Lapanday Foods Corp. kag Unifrutti Tropical Philippines. Sa Davao, kon diin yari diri ang mayoriya sang mga plantasyon, yara sa ₱476/adlaw ang kinaandan nga sweldo sang mamumugon sa uma.

Sadtong Hulyo, gin-anunsyo sang Phividec nga ginapaarkilahan sini sa Del Monte Phil. Inc. (DMPI) ang 226.4 ektarya nga kadutaan sa *special economic zone* sa Misamis Oriental, nga nakategorya para sa gamit industriyal. Plano nga himuon nga plantasyon sang pinya kag kapayas ang duta. Magluwas pa diri, may 30,000 ka ektarya nga plantasyon sang pinya ang

DMPI sa Bukidnon kag Misamis Oriental nga ginakabig nga pinakadako nga plantasyon sa bug-os nga kalibutan. Sa pihak sang higante nga kita sang kumpaniya, yara sa ₱461/adlaw lang ang sweldo sang mga mamumugon sa plantasyon.

Magalab-ot sa 1,000 ka pamilya ang mapalayas kag 1,000 ka mangunguma ang mawad-an sang palangabuhian tungod sa pagtukod sang 6,000 ka ektarya nga plantasyon sang oil palm sang kumpaniya nga Consunji kag Hacienda Asia Plantations, Inc. sa Candoni, Negros Occidental. Yara sa ₱488/adlaw ang minimum nga sweldo sang mga mamumugon sa uma sa plantasyon. Sa lista sang estado sadtong 2022, yara sa 63,380.85 ka ektarya ang kabug-osang kalaparon sang plantasyon sang oil palm sa pungsod, plano sang DA nga palaparon pa ang sakop sini padulong sa 117,212 ektarya sa tuig 2033.

Magluwas sa mga ini, natalana man nga palaparon ang mga komersyal nga plantasyon sang kape kag kakaw sa SOCCSKSARGEN, Davao, kag BARMM; kag paho sa Pangasinan, Isabela, Pampanga, Cebu City, kag Zamboanga City.

Binilyon ka dolyar ang ginapauli nga kita sang mga dumuluong nga korporasyon nga nagapanag-iyang mga plantasyon sa Pilipinas. Wala ini labot sa igadulot sini nga grabe nga pagkaguba sa kapalibutan. Ang malaparan kag wala sang renda nga paggamit sang mga kemikal nga pestisidyo kag abono nagahilo sa duta kag katubigan, kag nagadulot sang grabe nga balatian sa mga mamumugon sa uma kag ila mga pamilya.

Kon bayaan, ang mga plantasyon indi na matamnan tungod sang pila ka dekada nga paggamit sang kemikal nga pestisidyo kag abono. Dekada ang malab-ot antes liwat mapuslan ukon magbalik sa daan nga katambok ang mga kadutaan nga ginhimo nga plantasyon.

philippinerevolution.nu

Ispesyal nga Report

MGA KRIMEN SA GYERA NI MARCOS KAG SANG AFP

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

78 ka mga rebolusyonaryo nga wala sang ikasarang nga magbato ang hungod nga ginpatay samtang uyat na sang mga armadong gaway ni Ferdinand Marcos Jr.

88%

ang ginsaka sang kita sang **Nickel Asia Corporation** sa una nga tunga sang 2025. Ini ang kumpaniya nga nagapadalagan sang pinakamakahalalit nga mga minahan sa pungsod kasubong sang Rio Tuba Nickel Mining sa Palawan, Altai Philippines Mining Corporation sa Sibuyan Island kag pagmina sa Hinatuan Island.

₱15,862.50

kada bulan ang kaltas sa kita sang mga drayber sang dyip tungod sa sobra ka taas sang presyo sang lana.

₱5.3 B

ang ginkita sang **Petron** sa una nga tunga pa lang sang 2025 halin sa wala-untat nga pagpasaka sini sang presyo sang lana.

Cypermethrin

ang **kabangdanan sang pagkahilo** sa 268 ka estudyante sa Sibalom, Antique sadtong Hulyo. Sa pihak nga isa ini sa pinakabagsik nga pestisidyo, padayon ang lapnagon nga pag-gamit sini sa Pilipinas.

Agosto 14

Pangkalibutanon nga Adlaw sang Pagdumdom para sa mga **Comfort Women**, kon diin padayon nga ginapanawagan ang hustisya kag salabton para sa linibo ka kababaehan nga ginhimo nga ulipon sekswal sang mga pwersang Japanese sadtong Ikaduha nga Inaway Pangkalibutanon.

87

ospital lang sa bug-os nga pungsod ang sakop sang ginapahambog ni Marcos nga programa nga "**zero billing**" (wala sang bayad), nga para lang sa mga pasyenta nga ara sa ward.

Direkta nga pagsakop sang US-Israel sa bug-os nga Gaza, pagpapas sa pumuluyong Palestino

Sining Agosto, gin-deklarar sang Zionistang estado sang Israel ang plano nga direkta na nga sakupon ang bug-os nga Gaza Strip, pagkatapos ang halos duha ka tuig sini nga pagpangbomba sa isa ka brutal nga henosidyo batuk sa mga Palestino. Ginpalig-on ang plano sa sinapol sang gabinete ni Benjamin Netanyahu sadtong Agosto 7-8. Pila ka semana antes sini, nagpanawagan man ang parlyamento sang Israel nga sakupon ang bug-os nga West Bank.

Ang mga tikang nga ini panibag-o nga lebel sang pagsingki sang henosidyo sang US-Israel nga may katuyuan nga papason ang pumuluyong Palestino.

Ginaduso ni Netanyahu ang pagsakop sang Isarel sa Gaza sa tunga sang nagasingki nga kaakig sang pumuluyong Israel batuk sa iya gobyerno, tungod sa kapaslawan nga mabawi ang mga bihag sa Palestino nga grupo nga Hamas, kag tungod sa brutalidad batuk sa mga Palestino. Asod-asod ang mga dalagko nga protesta, samtang nagadamo ang mga pamatan-on nga Israel ang nagapamalibad nga magsulod sa militar bilang protesta sa ginahimo sini nga henosidyo.

Grabe na ang pagkangil-ad sang tuman ka damo nga pungsod kag pumuluyo sa Zionista nga rehimen. Halin sang pasingkion sini ang kampanya nga Henosidyo, wala-puas ang mga hublag kag aksyon sang minilyon ka pumuluyo sa bug-os nga kalibutan nga nagatindog para sa kahilwayan sang Palestine.

Halos 90% sang teritoryo sang Gaza ang kontrolado na sang mga pwersa sang Israel. Ang nabilin na lang amo ang Gaza City kag mga *refugee camp* sa tunga sang Gaza. Nagaganutok ang duha ka milyon ka Palestino sa mga lugar nga ini kon diin nagaantus sila sang adlaw-adlaw nga pagpangbomba kag pagpangsalakay, grabe nga gutom kag kaimolon.

Sandig sa plano, hatagan ang mga Palestino sang tubtob Oktobre 7, sa adlaw sang ikaduha ka tuig halin sang sugdan sang Israel ang mga atake, para

maghalin sa Gaza City, ang pinakadaiko nga syudad sa sulod sang engklabo. Sunod sini magalunsar sang lapnagon nga atake ang Zionistang militar sa syudad kag iban pa nga wala nasakop nga bahin sang bug-os nga Gaza. Ang plano para kuno wasakon ang Hamas, pagtapos sa gyera kag "pagdul-ong sang makatawo nga ayuda" sa mga sibilyan.

Gintawag sang mga grupo nga Pilipino ang plano nga ini nga "makangilidlis." Ginpakamalaut man sang mga grupo sa lain-lain nga pungsod, internasyunal nga mga institusyon kag mga pumuluyo ang amo nga plano.

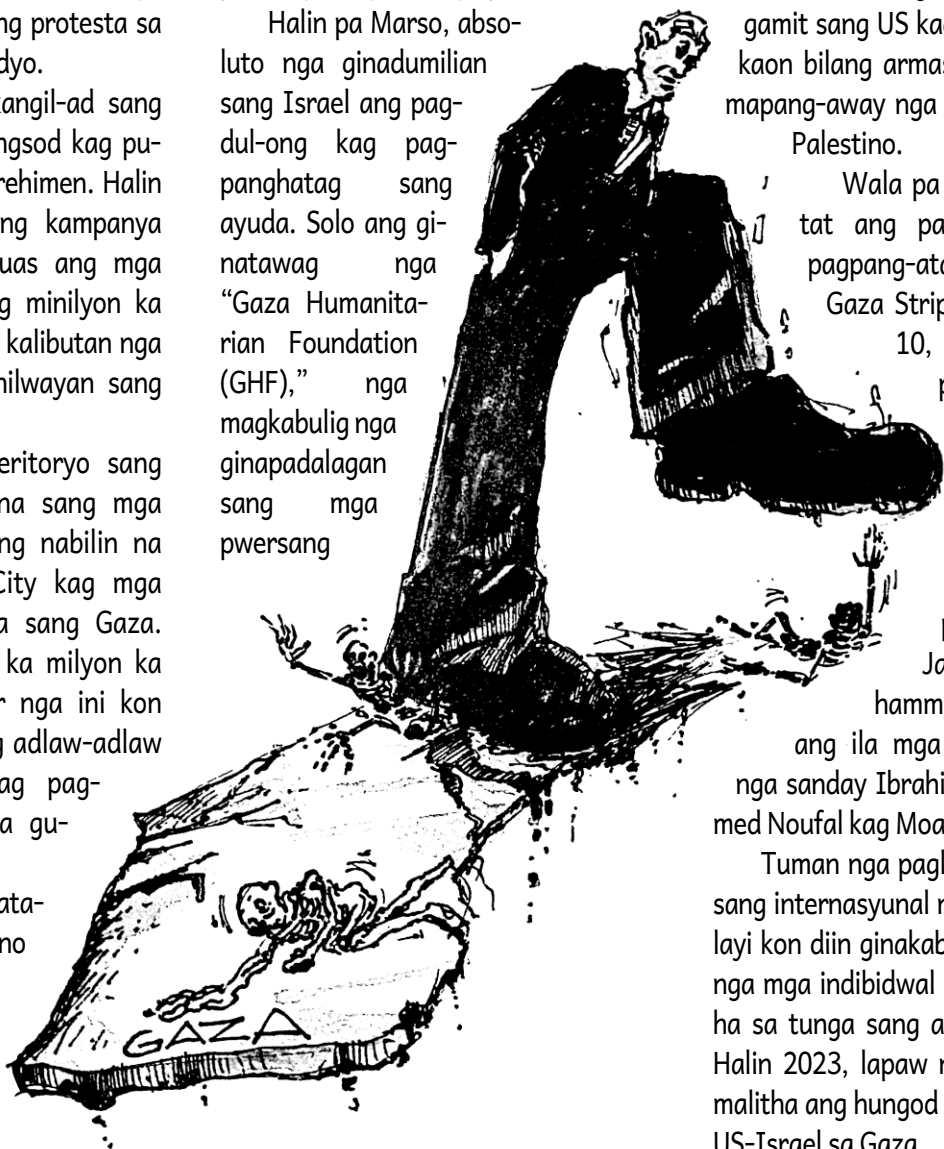
Halin pa Marso, aboluto nga ginadumilian sang Israel ang pagdul-ong kag pagpanghatag sang ayuda. Solo ang ginatawag nga "Gaza Humanitarian Foundation (GHF)," nga magkabulig nga ginapadalagan sang mga pwersang

militar sang US kag Israel, ang ginpasugtan sini nga magpanghatag sang pagkaon. Indi magnubo sa 859 ka Palestino ang hungod nga ginpatay sang mga soldado nga Israeli samtang nagapila sa mga *distribution site* sang GHF. Dugang sila sa mga napatay samtang nagapaunahay sa tuman ka kulang nga pagkaon nga ayuda.

Naglab-ot na sa wala sang tupong ang gutom sa Gaza. Naglab-ot sa 210 ka Palestino, kadam-an mga bata, ang napatay tungod sa gutom. Sadtong Hulyo lang, 74 ang napatay tungod sa malnutrisyon, madamo ang indi na makabangon, lakip ang mga bata nga wala pa lima ka tuig ang pang-edaron. Dugang sila sa masobra 60,000 nga direkta nga ginpatay kag 150,000 ang napilasan sa pagpangbomba kag pagpang-atake sang Israel sa 22-bulan nga henosidyo. Ginkundenar sang tuman ka damo nga pungsod ang paggamit sang US kag Israel sang pagkaon bilang armas sa pagsumpo sa mapang-away nga espirito sang mga Palestino.

Wala pa gihapon sang untat ang pagpangbomba kag pagpang-atake sang Israel sa Gaza Strip. Sadtong Agosto 10, napatay sa pagpangbomba sang US-Israel ang mamalitha nga si Anas al-Sharif, kaupod ang isa pa ka korespondent sang Al Jazeera nga si Mohammed Qreiqeh kag ang ila mga *camera operator* nga sanday Ibrahim Zaher, Mohammed Noufal kag Moamen Aliwa.

Tuman nga paglapas ini sa idalum sang internasyunal nga makatawo nga layi kon diin ginakabig nga protektado nga mga indibidwal ang mga mamalitha sa tunga sang armadong kagamo. Halin 2023, lapaw na sa 200 ka mamalitha ang hungod nga ginpatay sang US-Israel sa Gaza.

Nagabaskog ang singgit sang mga pumuluyong Koreano batuk sa imperyalismong US

Padayon ang pagsulong sang malapad nga kontra-imperyalista nga mga kahublagan masa sa South Korea. Ginapanday sang pumuluyong Korean ang ila paghiliusa para lab-uton ang himpit nga demokrasya kag paghilway halin sa okupasyon sang US. Ang nagadako nga hublag nga ini kasunod sang lapnagon nga protesta sadtong ulihi nga bahin sang 2024 kag una nga kwarto sang 2025 batuk sa maka-US nga papet nga presidente sang pungsod. Sang nagligad nga mga semana, nagpatigayon ang mga grupo sa South Korea kag US sang mga porum, dalagkuan nga pagtililipon kag mga demonstrasyon agud palig-unon ang ila panindugan.

Martsa para sa kahilwayan

Sadtong Agosto 15, linibo ka South Korean ang nagmartsa sa Seoul, South Korea para igiit ang pagpalayas sa US kag mga base militar sini sa pungsod, pag-untat sang mga *war games*, kag paghimulos sini sa ekonomiya. Gintuon ang hublag sa ika-80 nga anibersaryo sang paghilway sang South Korea sadtong 1945 halin sa pagpangsakop sang imperyalistang Japan. Ginpamunuan ang protesta sang Korean Confederation of Trade Unions (KCTU).

Tuman ka dako nga katalagman ang imperyalismong US sa kabuhi kag kalinong sa Korean Peninsula, suno sa KCTU. Nakahibalo ang mga Koreano sang katalagman nga dala sang mga US-South Korea war games kasubong sang Ulchi Freedom Shield 2025, nga ginlunsar halin Agosto 18 kag magadugay tubtob Agosto 28.

Nagapati ang masang South Korean nga ginagamit ang mga war games nga ini para guyuron ang ila pungsod sa gyera sang US batuk sa kasumpong nga imperyalistang China. Magluwas sa South Korea, ginatos man ka mga war games ang ginlunsar sang US sa iban nga bahin sang Asia-Pacific, lakip na ang Pilipinas.

Nagmartsa ang mga grupo padulong sa Ganghwamun, Seoul kon diin nagapamulong-pulong si South Korean President Lee Jae Myung. Layo pa ginbanggaan na sila sang mga pulis.

Ginbatikos nila ang presidente sa natalana nga pakigsapol kay US President Donald Trump sa maabot nga Agosto 25. Nagapati sila nga ang si-

napol magadala sang mas pa nga ganansya sa US kag kaimolon sa masang South Korean.

Ginaduso ni Trump sa South Korea ang tuigan nga pagbayad sini sang \$10 bilyon para pondohan ang okupasyon sang US halin sa daan nga \$1.13 bilyon sa idalum sang Special Measures Agreement. Ginaduso man niya nga dugangan ang gasto sa depensa padulong sa 5% sang gross domestic product (GDP) para ibakal sang armas halin sa US sa balor nga \$87 bilyon. Ginaduso man ni Trump nga magpasugot si Myung sa bag-o nga kasugtanan kabahin sa pagpakat sang mga tropa sang US sa South Korea kontra China. Magapatuman man si Trump sang 25% nga taripa sa mga produkto sang pungsod.

Isa ka adlaw antes sini, nagprotesta ang mga grupo sa pinakadako nga dumuluong nga base militar sang US sa Camp Humphreys sa Pyeongtaek, Gyeonggi.

Sa US, ginpangunahan sang Koreano nga grupo nga Nodutdol ang mga demonstrasyon sa lain-lain nga estado sang US sadtong Agosto 15-16 agud ipanawagan ang pagpalayas sang US sa Korea.

People's Summit for Korea

Masora 500 ka delegado halin sa

US, South Korea kag mga pungsod sa Europe ang nagtambong sa pinakauna nga "People's Summit for Korea: Towards National Liberation" sa New York City sadtong Hulyo 25-27. Ginpangunahan sang Nodutdol ang aktibidad nga ginpakigbahinan man sang mga grupo nga pungsodnon demokratiko nga Pilipino nga nakabase sa US kasubong sang Bayan-USA.

Ginpatawag ang pagtililipon bilang sabat sa pagsingki sang aktibidad militar sang US sa Korean Peninsula halin sang magsira ang mga negosasyon sa tunga sang US kag North Korea sadtong 2019. Halin sadtong 2022, mas nga nagdamo kag nagsingki ang mga US-South Korea war games. Nagpatigayon ang US Forces Korea sang 200 ka adlaw nga mga war games sa Korea sadtong 2023, kag 275 ka adlaw nga mga paghanas sadtong 2024.

Sa sulod sang duha ka adlaw nga programa, ginpaambit sang mga aktibista sa People's Summit ang mga panan-awan kag pagtulun-an halin sa mga paghimakas sa Korean Peninsula para palayason ang mga base militar sang US, malinong nga tapuson ang Korean War, kag itib-ong ang mga demokratiko nga mga kinamatarung. Nagpaambit ang mga aktibistang grupo sa US sang ila mga pagtinguha nga pamatukan ang pagpasangkad sang badyet militar sang US kag iban pa nga patakaran ni Trump.

AB